
Uvodnik

Spoštovane bralke in bralci revije Varstvoslovje. Po treh številkah v angleškem jeziku sledijo tri v slovenskem. Prva po poletnih počitnicah prinaša pet člankov in dve poročili. Klemen Kocjančič in Iztok Prezelj razgaljata zlorabo verskih načel in dogem, ki jih uporabljajo islamski ekstremisti pri izvajanju svojih terorističnih »podvigov«. Barbara Čuvan in Gorazd Meško predstavljata rezultate kvantitativne študije o samoznavi legitimnosti policistk in policistov v Sloveniji, Eva Meglič in Katja Eman pa uporabo programa ArcGIS pri analizi kaznivih dejanj tatvin motornih vozil v Ljubljani. Aleksander Lubej, Petra Šparl, Anja Žnidaršič in Eva Jereb so analizirali organiziranost usposabljanja na Policijski upravi Maribor, Zala Žvab in Matevž Bren pa pedagoški eksperiment, ki je potekal na Fakulteti za varnostne vede. Za konec objavljamo še poročili z dveh tradicionalnih konferenc, ki jih organizira Fakulteta za varnostne vede. Danijela Frangež je pripravila poročilo s posveta o kriminalističnih, kazenskopравnih in psiholoških vidikih osebnih dokazov, Saša Kuhar pa zapis z okrogle mize o ekstremizmu kot dejavniku ogrožanja varnosti.

Naj se tokrat dotaknem prav ekstremizma, katerega smo se, vključno s tistim najhujšim, to je terorizmom, letos že dodobra nagledali. Ob posnetkih z območij, ki jih nadzoruje Islamska država, in z drugih prizorišč terorističnih (in protiterorističnih) dejanj gredo marsikomu lašje pokonci, še več pa se jih sprašuje, ali je civilizacija izgubila kompas. A kaj, ko je, kot bi dejal Samuel P. Huntington (1927–2008), civilizacij več in marsikakšno početje, ki je za nas zahodnjake barbarstvo prve vrste, zna biti za pripadnike kakšne druge civilizacije dokaz najvišje svete zavezanosti vojni proti krivičnemu Zahodu, nevernikom in vsem tistim, ki ne mislijo enako. In obratno, seveda. Ko je pred dvema desetletjema Huntington objavil svoje slovito delo *Spopad civilizacij*, so ga mnogi, še zlasti pa salonski politični analitiki in ideologi, pričakali na nož, mu očitali politično nekorektnost in še marsikaj drugega. A politični in družbeni diskurz, ki v imenu korektnosti zamolči, da je »cesar gol«, ne preprečuje obglavljanj nedolžnih, umorov novinarjev, sistematičnega pobijanja civilistov, zaslužnjevanja žensk in otrok ter povzročanja smrti, krvi, trpljenja in solz vse naokrog.

Zato se dvajset let kasneje verjetno marsikdo sprašuje, ali ni imel Huntington vendarle vsaj malo prav? Argumenti dvomljivcev ne bi mogli biti bolj priročni – Čečenija, 11. september, Afganistan, Irak, Bali, Moskva, Madrid, Beslan, London, Libanon, Gaza, vsakodnevna palestinsko-izraelska saga, krvave orgije Islamske države, begunska katastrofa in slovita izjava Angele Merkel, da je »multikulti« koncept spodletel! Če si »Huntingtonove« civilizacije že niso sovražne same po sebi, pa se je modro vprašati, kaj je z njihovimi političnimi in gospodarskimi elitami, ki jih vodijo. V kolikšni meri so te pripravljene zlorabiti vero, ideologijo in celo zgodovino, da bi nahranile svoje interese? Ker tu očitno ni nobenega »ali«, se je bati, da še zdaleč nismo videli vsega, da še nismo dosegli dna.

Strokovnjaki, ki se ukvarjamo z varnostjo, se zavedamo, da je naš domet omejen, saj se ukvarjamo s posledicami in ne z vzroki varnostnih implikacij. Pa vendar nas to ne odvezuje, da poskušamo razumeti oboje, tako vzroke kot posledice. Le tako oboroženi bomo politične odločevalce, upam, prepričali, da se

k zagotavljanju varnosti ne pristopa kampanjsko in da je varnostni sistem zgolj vrh ledene gore, zato odraža glavne značilnosti družbe, ki ji služi, z vsemi njenimi vrednostnimi in kulturnimi kvalitetami in pomanjkljivostmi. V času, ko sta ponekod človeško dostojanstvo, če ne celo življenje, odvisna od »prave« vere, barve kože, politične pripadnosti in denarja, se zdi zavedanje kulturno-civilizacijskih vidikov konfliktov, o katerih je govoril Huntington, še bolj relevantno.

Vojaški spopadi, politični in verski ekstremizem ter klimatske spremembe so z afriških in azijskih domov v iskanje preživetja na Zahodu pognali nepregledne množice ljudi. Evropska unija, ki si mora v stilu Angele Merkel priznati, da ni nikdar znala prav dobro z imigranti, je tako soočena z novim izzivom, ki lahko preraste v resno grožnjo z nepredvidljivimi posledicami. Kockanje z begunskimi kvotami, gradnja protibegunskih zidov in politični populizem na eni strani ter zatiskanje oči pred strukturnimi posledicami, ki slej ko prej doletijo imigrantsko družbo, na drugi strani, se trenutno zdijo nerešljiv problem. Tisti, ki bo iznašel formulo, po kateri bomo v prihodnjih letih reševali mnogo resnejše probleme, kot jih ima današnja civilizacija, si zasluži Nobelovo nagrado za mir. Ko se bodo namreč ljudje spopadli za zadnje zaloge pitne vode in zaplate rodovitne zemlje v klimatsko najbolj ogroženih predelih sveta, se bo začelo svetovno »prerazdeljevanje« bogastva in revščine. Ob tem bodo dosedanje »praske«, ki si jih zaradi nafte in plina privoščijo svetovne velesile, videti kot otroški vrtec. Če do takrat res ne bomo ničesar pametnega storili, si bomo zaželeli, da se je motil še en pomemben mož – Charles Darwin. A glede slednjega verjetno pretiravam – ne zato, ker ne bi verjel v samoohranitveni nagon, naravni izbor in ostalo, kar naj bi tvorilo osnovo evolucije živih bitij, ampak zato, ker je človeška civilizacija v tej tekmi življenja prakso *homo homini lupus* sprejela kot neizpodbiten zakon narave in ne nekaj, kar bi bilo mogoče in potrebno z razumom in čustvi spreminjati na bolje.

Izr. prof. dr. Andrej Sotlar
Glavni in odgovorni urednik